

N:o 7/1941.

STORA UTSKOTTETS betänkande N:o 7/1941 i anledning
av landskapsnämndens framställning till Ålands lands-
ting med förslag till landskapslag angående handel i
öppen butik med begagnade varor samt lump och skrot.
N:o 11/1941, har däröver inbegärt stora utskottets utlåtande.
Stora utskottet omfattar lagutskottets förenämnda betänkande och
får därför värdsamt föreslä

att landstinget ville antaga bilagda förslag till
landskapslag angående handel i öppen butik med be-
gagnade varor samt skrot och lump.

Mariehamn den 21 november 1941.

På stora utskottets vägnar:

Närvarande i utskottet: ordföranden Bengtz samt ledamöterna Bertell,
Holmqvist, Oskar Holmström, Larson, Lundqvist, Lennart
Mattsson, Nordström, Påvals och Wilén.

på framställning av Ålands landskapsnämnd har Ålands landsting antagit nedanstående

L a n d s k a p s l a g
angående handel i öppen butik med begagnade varor samt skrot och lump.
I kap.

Allmänna stadganden.

1 §.

Handel i öppen butik med begagnade varor samt skrot och lump är underkastad, förutom vad om näring i allmänhet är stadgat, jämvälv bestämmelserna i denna landskapslag.

De i 1 mom. avsedda handelsrörelserna är:

1) inköps- och försäljningsaffär, diversehandel eller under annat motsvarande namn bedriven handelsrörelse, vilken köper och försäljer eller förmedlar begagnade varor, såsom möbler och husgeråd, arbets- och bruksföremål och -redskap, gång- och andra kläder, skodon, föremål av ädel och annan metall, smycken, musikinstrument, cyklar och andra dylika varor, huvudsakligen till användning för samma ändamål som tidigare;

2) skrot- och lumphandel, vilken köper järn- och annat mettalskrot eller lump och annat sådant avfall för försäljning efter antingen sortering eller bearbetning till fördelingsaffärer eller för annat ändamål; samt

3) antikvariatsrörelse, som köper och säljer eller förmedlar huvudsakligen föremål med konst- eller samlarevärde.

Fördelingsrörelse, som för egen produktion, och handelsrörelse, som vid sidan av sin övriga huvudsakliga verksamhet för återförsäljning köper föremål av ädel metall eller järn- och annat mettalskrot eller lump och annat sådant avfall, är beträffande denna del av sin verksamhet i tillämpliga delar underkastad bestämmelserna i 9-17, 20-24, och 27 §§ i denna landskapslag.

2 §.

Då bolag, andelslag eller annan sammanslutning idkar i 1 § 2 mom. avsedd rörelse eller då enskild affärssidkare ej själv sköter sin rörelse, skall rörelsen hava en ansvarig föreståndare.

Har rörelsen särskild filial antingen på samma ort eller på annan

ort än den, där huvudrörelsen är belägen, skall filialen ha ansvarig föreståndare.

2 kap.

Tillstånd.

3 §.

För idkande av ovan i 1 § 2 mom. avsedd handelsrörelse och för inrättande av filial till sådan samt för den, som skall vara ansvarig föreståndare för dylig rörelse eller dess filial, skall särskilt tillstånd utverkas.

Tillstånd skall skriftligen ansökas hos landskapsnämnden och bör i ansökan uppges rörelsens firmanamn, beskaffenhet och ändamål, kommun, vari den är belägen, och adressort, affärsidkarens, eller, då rörelsen kommer att skötas av ansvarig föreståndare, jämvälv dennes fullständiga namn, yrke och bostadsadress.

Ansökan om tillstånd skall åtföljas av:

1) intyg, utvisande att affärsidkaren eller, om rörelsen bedrives av bolag, andelslag eller annan sammanslutning, medlemmarna av dess styrelse åtnjuta medborgerligt förtroende samt råda över sig själva och sin egendom; och

2) utredning angående affärslokalens och varuupplagens läge jämte noggranna adresser.

Bolag, andelslag och annan sammanslutning bör dessutom till ansökan foga avskrift av bolagsordningen eller stadgarna samt utdrag ur handels- eller föreningsregistret.

Ansökan om tillstånd att vara ansvarig föreståndare bör åtföljas av i 3 mom. 1 punkten nämnda intyg angående den, som är till ansvarig föreståndare avsedd.

4 §.

Landskapsnämnden införskaffe erforderliga personuppgifter om sökanden och om den, som är till rörelsens ansvarig föreståndare avsedd, sam- utlätande om ansökningen av vederbörlande polismyndighet och, då skäl där till föreligger, av magistraten i Mariehamn eller vederbörlande kommunalnämnd samt helsevårdsnämnd.

Tillstånd må meddelas endast sådan sökande, som har rätt att icke anmälningspliktig näring, och under förutsättning, att sökanden och

den, som är till ansvarig föreståndare för rörelsen avsedd, är för den tillärnade affärsverksamheten tillräckligt pålitlig.

Sedan nödig utredning erhållits, skall landskapsnämnden avgöra ärendet genom resolution, varav bör framgå beskaffenheten av den rörelse, för vars idkande tillståndet beviljats, stället, där rörelsen får bedrivas och varuupplag hållas, samt vem som godkänts till ansvarig föreståndare för rörelsen.

5 §.

I denna landskapslag avsett näringstillstånd är giltigt endast med avseende å den, som erhållit tillståndet, samt den i tillståndsresolutionen bestämda lokalen och upplagsplatsen. Nedskrotning av större skrotmängder och av skrymmande föremål och deras tillfälliga behandling, upplagring och försäljning vare dock tillåten på deras anskaffnings- och nedskrotningsplats.

Önskar man överläta rörelse till annan, skall mottagaren, innan han får börja driva rörelsen, därtill söka tillstånd med iakttagande i tillämpliga delar av vad i 3 § är stadgat. Medan sagda ansökan är anhängig, är rörelsens fortsättande tillståtet endast, därest den föregående affärsidkaren skriftligen forbundit sig att svara för rörelsens behöriga skötsel och bestyrkt avskrift av nämnda förbindelse tillställets polismyndighet.

Önskar man flytta förelse eller lager till annan lägenhet eller annat ställe, söke därtill tillstånd med iakttagande i tillämpliga delar av vad i 3 § är stadgat.

6 §.

Den, som meddelats tillstånd att bedriva i denna landskapslag avsedd rörelse, äger före verksamhetens upptagande därrom göra i 7 § lagen angående rättighet att idka näring stadgad anmälan.

Angående anmälningar till handelsregistret om rörelsens bedrivande skall iakttagas vad därrom särskilt är stadgat.

Angående rörelsес upphörande skall affärsidkaren anmäla till landskapsnämnden inom två veckor. Om tillfälligt avbrott i rörelsens verksamhet skall omedelbart meddelande göras till polismyndighet.

7 §.

Döds- eller konkursbo efter affärsidkare är för boets utredning berättigat att med stöd av det tidigare tillståndet fortsätta rörelsen

ett år, räknat från affärsidkarens död eller dagen för konkursens början.

Avliden affärsidkare och finnes ej behörige godkänd ansvarig föreståndare, skall den eller de, som omhändertagit dödsboet, inom två veckor från dödsdagen till polismyndighets godkännande föreslä någon person att interimistiskt vara rörelsens ansvariga föreståndare och inom två månader från dödsdagen hos landskapsnämnden göra ansökan om godkännande av ny ansvarig föreståndare.

Har affärsidkaren råkat i konkurstillstånd, skall, om rörelsen fortsättes, boets förvaltare i tillämpliga delar iakttaga vad i 2 mom. för affärsidkarens frätfälle är stadgat. Terminerna räknas från den dag, då borgenärerna hava fattat beslut om rörelsens fortsättande.

Tills interimistisk ansvarig föreståndare godkänts, svara för rörelsen de, vilka övertagit dödsboet eller förvalta konkursboet.

8 §.

Avliden rörelsens ansvariga föreståndare eller lämnar han eljest sin befattning eller förhindras han att sköta den, skall affärsidkaren i tillämpliga delar iakttaga vad i 7 § 2 mom. för däri nämnd fall är stadgat, varvid terminerna räknas från den tidpunkt, då affärsföreståndare avlidit eller lämnat sin befattning eller då hindret yppats. Tills interimistisk ansvarig föreståndare godkänts, svarar affärsidkaren eller, då rörelsen bedrives av sammanslutning, dess styrelse för rörelsens skötsel.

3 kap.

Rörelsens bedrivande och tillsynen däröver.

9 §.

Försträckning mot pant samt handel på återköpsvillkor må ej i rörelse bedrivas.

Av person, som uppenbarligen ej fyllt 18 år eller som är berusad, må vara ej till rörelsen inköpas eller annars mottagas.

Fr försäljare av vara misstänklig eller förefaller hans åtkomst av varan annars misstänklig, bör affärsidkaren, innan han köper vara, avfordra försäljaren utredning om dennes äganderätt till densamma.

10 §.

I rörelse, som avses i 1 § 2 mom. 1 och 3 punkterna, bör affärsidkare föra särskild affärsbok, i vilken bör antecknas varje köp eller an-

nat förvärv av vara ävensom varje förmedlingsåtagande, oberoende därav om varan är begagnad eller obegagnad.

I rörelse, som avses i 1 § 2 mom. 2 punkten samt i 3 mom., bör affärsidkaren vid köp av vara avfordra säljaren med dennes egenhändiga namnteckning försedd räkning eller kvitto, som bör upptaga datum för köpet, varuslag, antal eller mängd samt pris ävensom säljarens adress. Har säljaren skrivit sitt namn otydligt, bör affärsidkaren, sedan han däröf tillfrågat säljaren, tydligt utskriva namnet under eller bredvid säljarens namnteckning. Dessa räkningar och kvitterna bör av affärsidkaren i kronologisk ordning förvaras tio år och bör med avseende å dem i övrigt iakttagas vad i 12 § är stadgat.

För så vitt i 2 mom. nämnd rörelse av privatpersoner i minut inköper sådana för sitt förra bruk dugliga varor, som i 1 § 2 mom. 1 punkten avses, bör rörelsen över dessa föremål föra i denna paragrafs 1 mom. stadgad affärsbok.

11 §.

Affärsbok bör vara inbunden och paginerad.

Köp eller annat förvärv av vara samt förmedlingsåtagande bör omedelbart med bläck eller anilinpenna inskrivas i boken i fortlöpande nummerföljd, och bör anteckningen angiva affärstransaktionen, datum för dess avslutande, varuslag och antal eller mängd samt särskilt kännetecken, där sådant förekommer, säljarens namn och adress samt det avtalade priset. Affärsidkare bör fordra att säljare, som ej är för honom känd, egenhändigt skriver sitt namn i boken eller på särskild lapp, vilken affärsidkaren samtidigt bör förse med anteckning om till vilken affärshandling det hänför sig. Har säljaren skrivit sitt namn otydligt, bör förvaras på sätt i 10 § 2 mom. är stadgat. Härjumte bör affärsidkaren i mån av behov övertyga sig om säljarens identitet genom att avfordra honom identitetsintyg, körkort, militärpass, arbetsintyg, medlemsbok i förening eller annan sådan handling, och bör anteckning om den företedda handlingen samt dagen för dess utfördande och dess nummer jämvälv göras i boken.

Förvaras vara annorstadies än i affärslokalen, bör anteckning om dess förvaringsställe göras i affärsboken. Erhäller affärsidkare vara senare än den dag, då anteckningen i affärsboken företagits, bör även dagen

för varans ankomst antecknas i boken.

Har vara genom rörelsens försorg undergått sådan bearbetning eller förändring, att den ej kan till sin förutvarande beskaffenhet igenkännas, skall i boken ofördröjligt göras anteckning om åtgärden och dagen för dess vidtagande.

Då vara säljes eller överlätes från affär, skall dagen, då detta skett, samt försäljningspriset antecknas i affärsboken.

Den första januari varje år bör påbörjas ny nummerserie, som fortlöper under hela året.

Där rörelsens omfång eller beskaffenhet eller dock praktiska skäl sätter fordra, bör affärsbok föras särskilt för olika avdelningar och varugrupper.

Vad i affärsbok inskrivits, får ej genom radering eller på annat sätt göras oläsligt.

12 §.

Affärsbok samt i 11 § 2 mom. nämnda lappar skola förvaras under tio års tid efter det boken avslutats. Avslutad affärsbok samt därtill hörande lappar kunna mot kvitto överlätas till förvaring hos vederbörande polismyndighet. Övergår rörelse till annan innehavare, bör affärsboken jämte tillhörande lappar emot kvitto överlämnas till denne. Upphör rörelse, bör affärsboken jämte tillhörande lappar överlämnas till förenämnda myndighet.

13 §.

Vara, som enligt 10 § 1 eller 3 mom. bör antecknas i affärsboken, skall samtidigt eller snarast möjligt därrefter av affärsidkaren förses med beteckning, angivande år och det nummer, varunder inskrivningen verkställts i affärsboken. Evensom, där bok förts särskilt för avdelningar eller varugrupper, hänvisning till vederbörande avdelning eller varugrupp. Beteckningen bör vara tydlig, varaktig samt så skriven eller anbringad, att den är lätt skönjbar.

Avser inskrivning i affärsboken flera av samma överlätare mottagna föremål, och varje föremåls förseende med beteckning skulle medföra särskild omgång eller kostnad, må å föremålen eller vissa av dem, så framt de förvaras i samma knippe, omslag eller såsom särskild grupp, anbringas endast en beteckning, som då anbringas så, att därav tydligt

framgår, att den avser samtliga ifrågavarande föremål.

14 §.

Där ej hälsovårds- eller annan myndighet annorlunda förordnar, må icke till affären köpt eller annars förvärvad samt för förmedling mottagen vara, över vilken enligt 10 § 1 och 3 mom. affärsbok skall föras, överlätas, förändras, omarbetas till annat, nedsmältas eller förstöras, förrän efter förlloppet av sju dagar från den dag, då varan kommit i affärsidkarens besittning, sagda dag oräknad.

Vad i 1 mom. sägs berör ej vara, som av affärsidkaren inköpts från med vederbörligt tillstånd driven auktionsrörelse, annan anmälningspliktig rörelse, på auktion, som hållits av myndighet eller allmän auktionsförrättare, eller döds- eller konkursbo, ej heller vara, som försäljes av staten, kommun eller annan offentlig sammanslutning.

15 §.

Lump samt övriga varor, vilka sprida stank eller hälsovådliga dunster, böra förvaras på sådana platser och på sådant sätt, att omgivningen ej lider hälsovådligt men, samt att faran för alstring och utveckling av flugor och andra skedeinsekter i görligaste mån förhindras. Förråd av sådana varor få uppläggas endast på ställen, som av hälsovårdsnämnd utpekats som lämpliga därtill.

Begagnade gång- och andra kläder samt husgerådsföremål, vilka kunna misstänkas sprida smitta eller ohyra eller andra skedeinsekter, böra, innan de placeras i affärslokal, rengöras samt göras ofarliga på sätt, som av hälsovårdsnämnd bestämmes.

I affärs- och legerlokaler bör, beroende på vad slags varor som saluföres, finnas tillräcklig luftväxling.

16 §.

Polisen åligger att övervaka i denna landskapslag avsedda rörelsers verksamhet samt tillse, att i dem bestämmelserna i denna landskapslag följas.

Tillkännagivanden om tillgripen eller försvunnet föremål bör av polisen omedelbart översändas till de i denna landskapslag nämnda affärsidkarna på orten eller till det ställe eller det organ, som av dessa antingen gemensamt eller gruppvis inrättats för inbördes meddelanden.

Polis äger tillträde till affärslokal, lagerbyggnad och annan för-

varingsplats för att granska varulager, affärsbok med tillhörande lappar, inköpsräkningar samt överenskommelser, ingångna av rörelsen, Affärsidkare eller hans representant är pliktig att tillhandahålla föremål, vars granskning påkalles, samt i 3 mom. nämndt skriftligt material Svensom att avgiva behövliga förklaringar.

17 §.

Då meddelande av polismyndighet ingått, att vara av angivet slag olegligen avhänts ägaren eller förkommit, är affärsidkare pliktig att omedelbart utröna huruvida varan befinner sig i hans värjo samt, då affärsbok däröver bör föras, huruvida anteckning däröm finnes i boken. Vinnes klarhet om varan, bör polismyndighet genast däröm underrättas.

Erhäller affärsidkare på annat sätt kännedom om, att person, som till honom salubjuder eller lämnar vara, på olegligt sätt åtkommit eller på andra grunder ej är berättigad att avyttra densamma, eller om näringssidkaren har skäl att misstänka olaga fång, är han likaså skyldig att däröm omedelbart meddela polismyndighet.

Affärsidkare må ej utan tillstånd av polismyndighet förslöja eller annars överläta sådan i hans värjo befintlig vara, som i 1 och 2 mom. avses.

Av polismyndighet utsända meddelanden, som avses i 1 mom., böra av affärsidkaren under fem års tid förvaras i kronologisk ordning och deras innehåll må ej yppas åt någon utom rörelsen stående. Då rörelse övergår till annan person, böra dessa meddelanden emot kvitto överlämnas till denne.

18 §.

Över tillstånd att idka näring, som utgivits med stöd av denna landskapslag, bör i landskapsnämnden föras kortregister eller förteckning av annat slag, vari bör antecknas uppgifter angående affärslokaler och lagerplatser, godkännandet av rörelsers ansvariga föreståndare, återkallandet av sådana godkännanden, nämnda personer möjlingen ådömda straff för brott, som ur synpunkten av denna landskapslag påkalla uppmärksamhet, lättnader eller undantag, som möjlichen beviljats rörelse, samt anmälningar angående rörelsernas upphörande.

Landskapsnämnden bör omedelbart sända uppgifter angående alla i förteckningen gjorda anteckningar till vederbörande polismyndighet.

Polismyndighet bör på grundvalen av de uppgifter, som av landskaps-

nämnden erhållits, föra kortregister eller annan förteckning över de inom dess område bedrivna rörelserna samt underrätta landskapsnämnden om i l mom. avsedda straff.

19 §.

Vad i detta kapitel är stadgat angående affärsidkare, bör även tillämpas på ansvarig föreståndare för rörelse och filial.

4 kap.Särskilda stadganden.

20 §.

Landskapsnämnden kan på ansökan, efter att hava hört polismyndighet, i avseende å särskild rörelse eller speciella affärstransaktioner, på nödigbefunna villkor befria näringsidkare från skyldighet att iakttaga i 10, 11, 13 och 14 §§ stadgade bestämmelser eller tillåta undantag från dem, då grundad anledning härtill föreligger.

21 §.

Landskapsnämnden kan i mån av behov utförda närmare allmänna ordningsföreskrifter angående bedrivandet av rörelse.

22 §.

Har affärsidkare eller ansvarig föreståndare underlätit att iakttaga stadganden och bestämmelser angående rörelsen, eller har i samband med denna förekommit missbruk eller sanitära missförhållanden, äger landskapsnämnden rätt att, efter att hava hört affärsidkaren, antingen tilldela vederbörande varning eller för viss tid stänga rörelsen. Om missbruken och missförhållandena är av allvarligare slag eller om de trots tidigare nämnda åtgärder fortsätter eller upprepas, kan landskapsnämnden, efter att hava berett affärsidkaren tillfälle att avgiva förklaring, stänga rörelsen samt återkalla tillståndet för dess bedrivande.

Har ansvarig föreståndare för rörelse eller filial visat sig olämplig för sin befattning, äger landskapsnämnden, efter att hava hört vederbörande, återkalla sitt godkännande till ansvarig föreståndare.

23 §.

I landskapsnämndens resolutiön, medelst vilken varning tilldelats, må ej ändrag sökas. Über övriga resolutioner av landskapsnämnden kunna besvar anföras i högsta förvaltningsdomstolen inom trettio dagar efter

delfåendet. Besvär över resolution, som med stöd av 22 § utgivits av landskapsnämnden, må ej hindra resolutionsens verkställighet, där ej landskapsnämnden annorlunda förordnat.

24 §.

Angående straff för drivande av i denna landskapslag avsedd rörelse, utan tillstånd är stadget i lagen om rättighet att idka näring.

Var, som utan vederbörligt tillstånd bedriver pantlånerörelse, straffes enligt vad däröm är särskilt stadget.

Var, som annars bryter emot denna landskapslag eller med stöd av densamma utfärdade ordningsföreskrifter, straffes, där ej strängare straff annorstadies i lag är stadget, med högst tvåhundra dagsböter.

25 §.

Med polismyndighet avses i denna landskapslag polisinrätningen i Mariehamn samt länsman och biträdande länsman på landet.

26 §.

Närmare bestämmelser angående tillämpningen av denna landskapslag utfärdas vid behov av landskapsnämnden.

27 §.

Den, som vid denna landskapslags ikraftträdande, efter vederbörlig anmälan, bedriver i 1 § 2 mom. avsedd affärsrörelse, får utan särskilt tillstånd fortfarande driva sådan rörelse, men är dock pliktig att inom två månader efter det landskapslagen trätt i kraft däröm till landskapsnämnden ingiva skriftlig anmälan, upptagande den utredning, som i 3 § 2 - 5 mom. nämnes.

Föremål, vilka enligt 13 § böra förses med beteckning, och vilka vid denna landskapslags ikraftträdande befina sig i rörelsens värjo, börs inom tre månader, räknat från landskapslagens ikraftträdande, förses med nummer, utan årtal, och tillika bör över dem uppgöras förteckning, vari varorna införas i nummerföljd med korta förklaringar angående sitt och kännetecken, och kunna härvid likartade eller med avseende å sitt undamål sammanhörande, även av olika överlätare mottagna varor antecknas med samma nummer, för så vitt de förvaras i samma knippe eller omslag eller såsom särskild grupp. För så vitt i rörelsen intill landskapslagens ikraftträdande förts tillräckligt tydlig och fullständig bok eller förteckning över varulagret, är här avsett upprättande av särskild förteckning icke av nöden; dock böra varorna för

668
340

ses med beteckning och motsvarande anteckningar göras i den förra boken eller förteckningen.

Polismyndighet kan på grund av rörelsес omfattning eller av annat skäl på ansökan bevilja förlängd tid för uppgörandet av förenämnda förteckning eller lättnad beträffande bestämmelserna i 2 mom.

Beträffande rörelse, som avses i denna paragraf, vare annars gällande vad i denna landskapslag är stadgat.

28 §.

Denna landskapslag träder omedelbart i kraft.